

Ми тут: <http://www.kmpzt.org.ua> На фейсбуці — у групі "ПРОМІНЬ ПРОСВІТИ ЄДНАННЯ"

Доля громадської екологічної ініціативи випробовується в міськраді

партнерство

«ВІДРОДЖЕННЯ РІЧКИ САКСАГАНЬ»

(Читайте на 3 стор.)

Цього тижня два великих ювілеї — 500-річчя Реформації і 100-річчя більшовицької революції. Порівняння допоможе виколупати уламки ленінської теорії, що застрягли в головах тих, хто виріс в СРСР

На дні між 31 жовтня і 7 листопада припадають круглі дати відразу двох революцій: 500-річчя Реформації і 100-річчя більшовицької революції. Ми любимо магію чисел. І якщо збігаються два великих ювілеї, схильні шукати в цьому приховані смисли. На ділі ж — звичайний збіг. Між революціями могло бути і 368 років різниці, і 412.

Проте є сенс їх порівнювати. Хоча б для того, щоб виколупати уламки ленінської теорії, що застрягли в головах тих, хто виріс в СРСР і сумує за старими часами. Нерідко чув, як колишні регіонали, а тепер опоблоківці з розумним виглядом розповідають, що ні перший, ні другий Майдан не були революцією. Мовляв, якщо судити за ленінським визначенням, не було ситуації, коли «верхи не можуть, а низи не хочуть», також не спостерігалось зубожіння мас і їх високої соціальної активності. І якщо всього цього не було — то і революції теж.

Бертран Рассел виклав цю тезу дотепніше, співвіднівши Біблію і марксизм. Щоб зрозуміти марксизм, писав він, знадобиться такий словник: бог Ягве — діалектичний матеріалізм; месія — Маркс; старозавітний обраний народ — марксистський пролетаріат; друге пришестя — комуністична революція; пекло і покарання грішників — знищення буржуазії; царство Боже — будівництво комунізму.

Ще далі просунувся Мартін Малія, один з найближчих знавців російської історії. У своїй книзі History's Locomotives: Revolutions and the Making of the Modern World він стверджує, що революція — виняткове явище європейської ци-

Теологія революції

вілізації. Європа повстала з іудейсько-християнської традиції з її архетиповим мисленням про месію і друге пришестя. Відповідно, російська революція 1917 року була логічним, хоч і крайнім проявом європейської революційної традиції, що бере початок від гуситських воєн (1415-1436) і протестантської Реформації (1517-1555).

Книга Малія вийшла в 2004 році. Він писав її під впливом розпаду СРСР і пророкував, що після падіння комунізму революційний рух помре природною смертю. Малія помилявся. Статистика показує, що кількість і частота революцій з початку XXI століття не спадає, а зростає. Україна, яка пережила з 2004-го вже дві революції, — явне тому підтвердження.

Писати історію нової революційної хвилі поки рано. Ще невідомо, чим вона закінчиться. Загальна тенденція така, що більшість революцій — як російська 1917 року, українська 2004 або арабська 2011-го — закінчуються поразкою. Різниця лише в тому, як швидко вона настає і яку ціну за неї доводиться платити.

В цьому сенсі революція 1517-го радше виняток, ніж правило. Чому? Можна дискутувати. Можу запропонувати одне з можливих пояснень. Ми розмірковуємо про революції як про локомотиви модернізації. І ми маємо рацію. Але помиляємося, вважаючи, що модерність скасовує старі архетипи. Якщо ми приймаємо той факт, що в основі революційного мислення лежить іудейсько-християнська традиція, то революціонери виконують ту ж роль, що і біблійні святі або пророки. Вони повинні не тільки закликати і вести за собою, але ще і свідчити.

Проблема українських революціонерів в тому, що вони цього не розуміють або не хо-

чуть розуміти. Як успішні бізнесмени чи політики, вони, звичайно, мають право на дорогі квартири або машини. Але не мають на це права як революційні лідери в країні, де йде війна, а 60% населення живе на межі бідності.

Нещодавно намагався переконати в цьому одного молодого українського лідера. Він вважав мої аргументи моралізаторством і популізмом. Я ж називаю це політичною теологією революції. Хто з нас має рацію, покаже час. Я був би радий помилитися. Але боюся, що і цього разу не отримаю такого задоволення.

За такою логікою, і Реформацію не можна вважати революцією. Ватикан міг і далі жити по-старому, Мартін Лютер не бачив себе революціонером, а зубожіння і соціальна активність протестантських мас були вище середнього.

Якщо ж дійсно порівнювати Реформацію 1517 року і революцію 1917-го, то перша змінила світ, а друга — лише погрозувала це зробити, але здулася через неможливість виконати свої обіцянки. Перша привела до повстання найбагатших країн світу, друга — всюди стала причиною і символом бідності. Тому першу революцію сьогодні пам'ятають і святкують, а другу — намагаються забути, як трагічне непорозуміння.

У чому схожість цих революцій? У тому, що перед ними не стояло завдання захопити й утримати владу. Інакше їх можна було б назвати переворотом. На відміну від перевороту, революція підпорядкована вищій мрії — створення небесного раю на землі.

«Новое время»

Ярослав ГРИЦАК,
сайт «Дніпроград», 12 листопада 2017 року

Алма РОМАНЕНКО

Від катівень Луб'янки до життя в криворізькому засланні

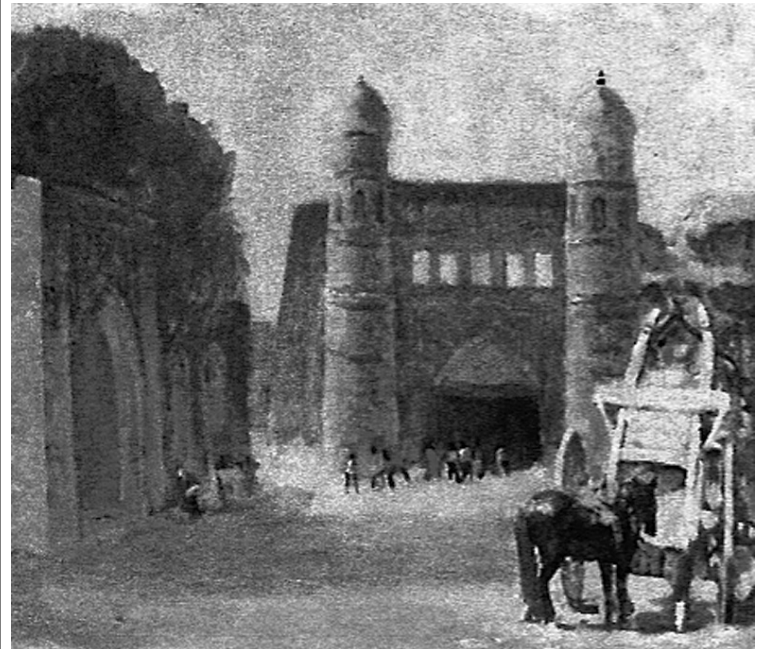
(Із історії однієї родини)

(Продовження).

Ми побували в замському палаці Ісфандіяр-хана Нурулла-бай, який стоїть на території зовнішньої частини міста. Біля входу — спеціальне взуття для туристів. Нас просять не взувати його, бо ми гості нашого родича — батькового рідного дядька. Будували палац іноземні майстри, в ньому вгадуються риси європейського стилю. Можна годинами милуватися візерунками на стінах, незвичайної краси

стелею. Особливе враження справляє тронний зал, де Ісфандіяр приймає гостей. До речі, у 1873 році старовинний золотий трон в якості трофея було відібрано росіянами. Зараз він знаходиться в Збройній палаті в Москві (один мій знайомий бачив його і стверджує, що золотом там і не пахне. Нічого дивного — корупція, там не тільки золото підробляють!).

(Закінчення на 4 стор.)

Як багато важить слово Святослава ВАКАРЧУКА?

Після триумфального концерту у Харкові на День Незалежності Святослав ВАКАРЧУК дав прес-конференцію, яку в українській пресі майже не помітили. Журналисти в основному звернули увагу на те, що «Океан Ельзи» бере річну творчу відпустку. Але на цій прес-конференції прозвучали інші цікаві тези, на які можна було б не звернути увагу, — якби їх виголосила просто відома, популярна творча особистість. Однак Святослава ВАКАРЧУКА люблять мільйони людей в Україні та за її межами не лише за особливий талант, чарівні пісні, надзвичайну працелюбність, а й за чесну громадянську позицію, вболівання за долю України. Святослав, як і його батько Іван Олександрович, належить до невеликої когорти знакових людей, яких називають моральними авторитетами, системою нації. Тому їх слово, як відзначав Іван ФРАНКО, багато важить.

А ще Святослава віднедавна називають імовірним кандидатом у президенти України. Не згідний із тими політиками, які стверджують, що ця ідея народилася у кабінетах на Банковій. Якщо і виникла в якихось кабінетах, то точно не на Печерських пагорбах. Просто народ втомився від професійних політиків, які десятиліттями професійно брешуть. Українці хочуть когось чесного, не заплямованого, не пов'язаного корупційними зв'язками, не обтяженого власними бізнесовими інтересами чи захсянками «любих друзів». Українці зачекалися свого Вашингтона «з новим і праведним законом». Не можу також погодитись з думкою, що із артиста не вийде доброго керівника держави. Приклади Рональда РЕЙГАНА чи Вацлава ГАВЕЛА це спростовують. Словом, є суспільний запит на таку особистість, як Святослав ВАКАРЧУК. Інша річ, що сам Святослав хотів би радше тримати в руках мікрофон, ніж булаву президента. Але не все залежить від бажань, іноді обставини сильніші...

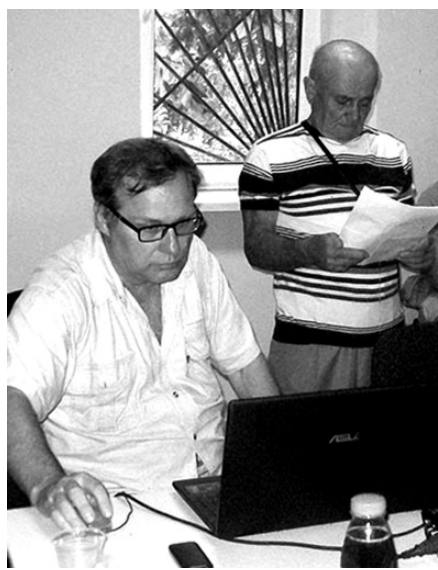
Тому хочу повернутися до прес-конференції. Цитата: «Я неодноразово це говорив: я гордий, що незважаючи на сотні років утискань і дуже неспри-

(Закінчення на 2 стор.)

ОДИНАДЦЯТЬ років тому трапилося велика за своїм значенням подія для нашої газети і її читачів, бо в числі 8-му (за грудень 2006-го року) в замітці на 1-й сторінці під заголовком «Про нас прочитали в Америці», зокрема, йшлося про наступне: «...редактор газети української діаспори «Свобода» Ірена ЯРОСЕВИЧ відгукнулася на запит від нашої редколегії й надрукувала коротку інформацію про нас та наше прагнення знати, як живеться українцям у США. З'явилася ця інформація з адресою «Промінь Просвіти» і на інтернет-сайті «Свободи». Причому 46-те число цієї газети від 17 листопада 2006 року надіслали в Україну поштою, і за три дні, якраз напередодні річниці Майдану, Дня Свободи, газета була у нас в редакції». Тож з тих пір і почалася наша плідна співпраця із колегами із Америки. Більше того, саме завдяки цій та наступним публікаціям про криворізьких просвітан (а була там навіть ціла сторінка про нашу діяльність) до нас пішли і листи від українських патріотів зі США, і пожертви від них, за що ми безмежно вдячні. І в сьогоднішньому числі подаємо цілу сторінку матеріалів зі «Свободи», починаючи з 1-ї сторінки.

Треба рятувати річку Саксагань

Кривий Ріг розпочав своє життя на місці злиття річок Інгульця й Саксагані, які тепер опинилися на межі знищення внаслідок належним чином не контрольованої діяльності потужних підприємств гірничо-металургійного комплексу.

Активісти громадських організацій Кривого Рогу чотири роки тому спільно з громадськими активістами Польщі створили Партнерство з відродження річки Саксагань і наприкінці вересня цього року вирішили проаналізувати, що ж вдалося зробити і як діяти далі.

Така розмова відбулася після того, як до міста завітав представник громадськості з польського боку Єжи ДАРОВСЬКИЙ. Вона проходила під керівництвом нинішнього голови секретаріату Партнерства, народного депутата України першого скликання і керівника Криворізького міського правозахисного товариства Миколи КОРОБКА, а основними доповідачами ста-

ли керівник організації «Екологічна рада Криворіжжя» Йосип МАЯКОВ, фахівець з питань екології, і діяльний активіст з питань природоохоронної діяльності Валерій ДЕРКАЧ, інженер-металург. Вони виклали вражаючі факти щодо того, як нині в місті експлуатуються ці дві річки і що з ними сталося.

А виявилось, зокрема, що річка Інгулець внаслідок скидання в неї високомінералізованих шахтних вод та наступного промивання із використанням води з Дніпра через створений канал чотири рази на рік змінює свій стан. До цих процесів мають долучити майже знищену річку Саксагань, яка у двох місцях загнана в залізобетонні тунелі, що працюють близько 60 років і ось-ось можуть вийти з ладу.

В. ДЕРКАЧ неодноразово звертався в різні інстанції (від міських до всеукраїнських) з попередженням про те, що внаслідок у найближчий час виходу з ладу одного з двох тунелів, у які загнали Саксагань, може статися величезне підтоплення. Але у відповідь – лише відписки.

На засіданні активістів українсько-польського партнерства з відродження річки Саксагань було вирішено якомога ширше повідомити громадськість про складну ситуацію.

Сергій ЗІНЧЕНКО, редактор газети «Промінь Просвіти Є», м. Кривий Ріг, 20 жовтня 2017 року.

На світліні: виступає Валерій ДЕРКАЧ (праворуч).

Фото автора.

«Це зробив Міхо»

У серпні я два тижні подорожував Грузією. Ми їхали до Сурами, де померла Леся УКРАЇНКА, чудовою автомобільною дорогою, що не поступалася американським, і водій Бадрі ДАРЧІЯ сказав: «Цю дорогу зробив Міхо СААКАШВІЛІ». Він журився тим, що військо на терені Південної Осетії підійшло вже на 400 метрів до цього шляху і щоразу крадькома пересуває загорожі з колючого дроту усе ближче до магістралі. «Вчора селяни пасли корів на цій луговині, а сьогодні вони вже за дротоми окупантів», - бідкався він. Ми саме минали нове селище об'їзду, побудоване для вигнанців з осетинських земель. Його теж був змушений побудувати М. СААКАШВІЛІ.

Під час подорожі я багато разів чув слова: «Це зробив Міхо». Якщо узагальнити почуте, то вийде, що Грузія впродовж восьми років не мала електроенергії, яку шахраї продавали Туреччині. Тепер місто щедро освітлене завдяки колишньому президентові. Вулиці стали чистими, а був час, коли люди викидали сміття з балконів. Містом курсують новенькі охолоджені сині голландські автобуси. А жовті маршрутні авто мають «Форд-транзит» мають чітку напругу і усталені ціни. На вечірніх вулицях стало безпечно.

Шляхову поліцію Грузії звільнили одним наказом. Деякий час в країні жили без неї. Тим часом рівень криміналу зменшився. Потім поступово набирали людей. У 2009 році в Грузії була найпрозоріша поліція в світі.

У центрі столиці через річку Куру проліг дивовижний Міст миру, побачити який прибувають туристи ледь не з усього світу. Коли я вилітаю з Тбілісі, поруч розвантажували людей два авіалайнери з Саудівської Аравії.

Над мостом на скелі височів палац президента. І це Міхо будував не для себе, а для Грузії. Поблизу була арматура недобудованого будівлі громадського призначення. Я запитав у вуличного продавця води, що це таке. «Старий уряд хотів будувати, а новий не хоче», - сказав він. Я уточнив, хто це - старий уряд? «Звісно, Міхо», - пояснив продавець.

Під приціл спецслужб США потрапили закордонні рахунки і нерухомість російських багатіїв. Доля грошей і маєтків вирішиться у лютому 2018 року. Дуже можливо, що московська олігархія втрапить неправедно нажите майно, котре досі, як здавалося високопоставленим злочинцям, надійно сховане в закордонних банках та офшорних юрисдикціях.

Все почалося з американського закону про нові санкції проти Росії, підписаного Президентом Дональдом ТРАМПТОМ 4 серпня цього року. Цей надважливий документ передбачає можливість фактичного конфіскування грошових російських ресурсів, які у США викличуть сумніви. З цієї метою кожного року секретар Департаменту фінансів США, за узгодженням з директором ЦРУ і державним секретарем, повинен буде надавати відповідним комітетам Конгресу розлогу доповідь про провідних політиків і олігархів Росії, їх особисті маєтки, джерела

Сподобалися грузинам рішучі дії М. СААКАШВІЛІ, коли він зажадав від новозбагачених олігархів з колишньої комуністичної еліти повернути гроші в бюджет, бо інакше почнеться слідство щодо джерел збагачення. Гроші повертали, але президент наживав ворогів. Подолання корупції в Грузії стало незворотним процесом. Це засвідчила міжнародна організація «Transparensy International». За індексом сприйняття корупції Грузія донедавна була на 165-му місці в цьому визначенні, а тепер – на третьому.

За п'ять років правління М. СААКАШВІЛІ у Грузії реальні доходи місцевого населення виросли у вісім разів, середня платня підвищилася з 80 до 460 доларів. Уряд М. СААКАШВІЛІ скасував всі пенсії, всі почали отримувати одну пенсію незалежно від досвіду чи стажу роботи. І пенсія в Грузії дорівнює практично прожитковому мінімуму. Колишня еліта зрівнялася з народом. Впровадили систему соціальних виплат для бідних верств населення.

Грузія за два роки приватизувала всі заклади медицини. Держава забезпечує мінімальний страховий пакет всім громадянам щомісячно на невідкладну медичну допомогу. Медична страховка видавалася не грошима, а запорукою страхових компаній. Хто хотів – купував додаткову страховку.

Всі державні закупівлі зробили електронними. Непотрібні міністерства скоротили. Платню чиновникам збільшили в 15 разів. Вони тепер не мають приводу до хабарництва.

Грузія усе ще живе ідеями та реформами М. СААКАШВІЛІ, але новація нівелює новий уряд під впливом північного сусіда. 8 серпня, коли відзначали сумні роковини початку російського вторгнення, прапори на щоглах були приспущені, вхід до Музею радянської окупації безкоштовний, і огляд музею починався з відеофільму про М. СААКАШВІЛІ і В. ЮЩЕНКА, але державних заходів в столиці я не зауважив.

Левко ХМЕЛЬКОВСЬКИЙ.

Газета «Свобода» від 25 серпня 2017 року (У скороченому вигляді)

Москва нарешті занервувала

доходів, бізнес-інтереси, а також про бізнеси їхніх дружин, дітей і родичів.

Російська еліта панічно занервувала. Відкрита інформація про реальний стан речей у цьому напрямі для неї – гірше смерті.

Дана доповідь має бути оприлюднена наприкінці січня – на початку лютого 2018 року. Особливістю події буде та неприємна для росіян обставина, що будь-яка особа дістане вільний доступ до тієї доповіді і зможе довідатися все про активи, рахунки і підприємства осіб, перерахованих у звіті. Іншими словами, напередодні президентських виборів в Росії може вибухнути не одна інформаційна антипутінська бомба.

Згідно з недавно оприлюдненим звітом американського бюро економічних досліджень, росіяни переховують лише в офшорах понад 1 трильйон доларів. Загалом на цих рахунках зберіга-

ються фонди, що дорівнюють 75 відсотків національного доходу всієї Росії.

Подібно до того, що на цей раз акулам великого російського капіталу не буде куди сховатися. Наймовірніший розвиток подій виглядає так: після оприлюднення доповіді закордонні активи російських чиновників і олігархів будуть, для початку, заморожені, відтак значну частину їх буде конфісковано – під тим приводом, що вони набулі у висліді незаконної або злочинної діяльності. Ось тоді, швидше за все, в Росії спалахнуть значні чвари і водночас – почнеться неабиякий тиск на Президента Володимира ПУТІНА – він змушений буде відмовитися від крайнього безрозсудства у зовнішній політиці, яким лякає світ сьогодні.

Редакційна стаття, 10 листопада 2017 року.

(Закінчення на 3 стор.)

Як багато важить слово Святослава ВАКАРЧУКА?

ятливу історію, наша нація зберегла свою самобутність, в тому числі культуру, мову і традиції. Якщо б не вони, нам би було дуже тяжко».

Ні, Святославе, нам було б дуже легко. Бо нас уже не було б. Без культури, мови і традицій не було б уже нації. Ні України, ні «Океану Ельзи». Була б якась Малоросія, Новоросія чи інша недоросія. Щоб цього не сталося, пролилося багато крові і продовжує литися...

А далі Святослав сказав слова, гідні президента: «Але сьогодні, у 21-му сторіччі, маємо сфокусуватися на будівництві держави на так званому конституційному патріотизмі. Щоб люди, незалежно від походження, незалежно від того, яка їх материнська мова, незалежно від того, які історичні обставини привели їх в ситуацію, коли вони самі хочуть називати себе українцями, — вони мали би будувати такий спосіб життя, яким будуть гордитися самі і боятимуться втратити, яким будуть пишатися їхні діти».

Гарні слова, сучасні. От тільки не зо-

всім зрозуміло, що означає «конституційний патріотизм» в Україні. Може тому Святослав говорить про нього «так званий». Є багато визначень кровного, національного, державного і навіть містечкового патріотизму, але про конституційний не знайшов майже нічого. Що ж, можливо, з часом, коли у нас конституція буде не декларацією, а живим Основним Законом прямою дією, то з'явиться і конституційний патріотизм. Чур, ледь не написав «сепаратизм»...

А ось із тезою, що треба припинити дискусію на тему мови, погодитись не можу. Цитую: «...всім нам, і україно-, і російськомовним, замість того, щоб витрачати час на такі питання, просто треба закатати рукави і будувати країну».

А ми її не збудуємо, Святославе, якщо не відамо історичного боргу українській мові, культурі, традиціям. Не збудуємо, якщо залишимо усе так, як є. Тому що будь-яка демократична європейська держава захищає свою державну мову. Навіть Франція, де

французькій нічого не загрожує. Будь-яка, окрім України. Саме тому русифікація не припинялася навіть в часи Незалежності. І тільки військова агресія Росії трохи призупинила цей процес. Знаю, що на сході російськомовні патріоти б'ють російськомовного окупанта не гірше, ніж україномовні. Але є й інший бік медалі: серед сепаратистів практично немає україномовних. І цей факт багато про що говорить.

Багато російськомовних патріотів України переходять на українську. Розгорнувся навіть відповідний громадський рух, але якось затих. Бо для цього потрібна підтримка на рівні державної політики. А її немає, хоча при владі усі супер-патріоти: і кривні, і національні, і державні, і конституційні, і містечкові...

Вже кілька років не може розродитись рішенням Конституційний суд щодо антиконституційного, антиукраїнського закону КІВАЛОВА-КОЛІСНИЧЕНКА. А нового закону про мову Верховна Рада досі не спромоглася прийняти. Чого чекаємо? Реван-

шу «підрахув» — ківалових, колісниченків та інших мураєвих?

Єдине, що вдалося реалізувати за три роки війни — запровадити квоти для української пісні на радіо. Нарешті українська пісня у своїй хаті стала форматною. А що з телебаченням? Воно, на жаль, здебільшого залишається у форматі «руського мира». І тут слово Святослава ВАКАРЧУКА, який своєю творчістю зробив більше для утвердження українства, ніж цілі міністерства і міністри, заважило би багато. А заклики «давайте жити дружно» — хороші, але більше годяться для мультимедіа.

Святослав ВАКАРЧУК оголосив про річну паузу. Сподіваюся, через рік ми отримаємо від нього нові прекрасні пісні або новаторську президентську програму. А може, і одне, і інше...

Джерело: Високий замок online — <http://wz.lviv.ua/blogs/205975-yak-mnoho-vazhyt-slovo-sviatoslava-vakarchuka>

Степан КУРПІЛЬ, 30 серпня 2017 року

Доля громадської екологічної ініціативи випробовується в міській раді

Криворізькому міському голові
п. Вілеулу Ю. Г.
Про створення робочої комісії
з вивчення проблем ріки Саксагань

ЗВЕРНЕННЯ

Об'єднавшись у 2014 році у Партнерство «Відродження ріки Саксагань» («ВідріС»), низка громадських організацій міста і небайдужі громадяни за участі польської громадської організації МІА розпочали громадську акцію щодо сприяння поліпшенню екологічного стану цієї водної артерії міста. Учасники Партнерства Деркач Валерія Васильовича впровадили три роки зусиль з цього питання до кількох державних інституцій, у тому числі до Криворізької міської ради та Дніпропетровського обласного управління водних ресурсів Державного агентства водних ресурсів України (Дніпропетровське облводресурс), стосовно відновлення гідрологічного режиму ріки Саксагань.

Заступник начальника управління «Дніпропетровське облводресурс» І. С. Попович підтримав пропозицію В. В. Деркача щодо розробки плану річки Саксагань від греблі Кресівського водоскопця до першого порту тунелю № 2 від мулових відкладень та проведення обстеження дериваційних тунелів № 1 та № 2 спеціалізованою організацією для встановлення існуючого технічного стану цих гідротехнічних споруд для можливості прийняття відповідних управлінських рішень. Заступник начальника управління зазначив, що «Завдання «Про місцеве самоврядування в Україні» надає усім системним органам місцевого самоврядування поширені повноваження щодо володіння, користування і розпорядження земельними та іншими природними ресурсами» і висловив думку про те, що міській раді було б доцільно створити відповідну комісію із залученням до неї фахівців наукових і проектних організацій, підприємств гірничорудної промисловості, комунальних служб, інших зацікавлених організацій і виділити необхідні кошти на проведення обстеження та інструментальних вимірювань. Висновки такої комісії мають послужити підставою для виконання

активіст, нарешті, отримав підтримку Дніпропетровського обласного управління водних ресурсів Державного агентства водних ресурсів України (Дніпропетровське облводресурсів). Посилаючись на Закон «Про місцеве самоврядування в Україні», який надав усій системі органів місцевого самоврядування поширені повноваження щодо володіння, користування і розпорядження землею та визначення черговості проведення робіт з покращення технічного стану ріки Саксагань.

Партнерство «Відродження ріки Саксагань» («ВідріС») підтримує таку позицію компетентної спеціалізованої установи, підтримує ідею створення згаданої комісії і пропонує Криворізькій міській раді розглянути питання необхідності її створення. До участі в роботі цієї комісії надає свою згоду Облводресурс. Від Партнерства «Відродження ріки Саксагань» («ВідріС») пропонується включити до складу комісії Деркача Валерія Васильовича, інженера-металурга і Маякова Йосипа Дмитровича, члена правління громадської спілки «Екологічна рада Криворіжжя».

Свою готовність долучитися до роботи комісії, в разі її створення, висловив член постійної депутатської комісії з природокористування, екології, охорони природи та соціального захисту Криворізької міської ради Петрукін Антон Всеволодович.

Важливо зазначити, що в міському бюджеті хоч би мінімальне фінансування для запуску оцінки проекту проведення досліджень.

Додаток:

1. Копія листа Дніпропетровського обласного управління водних ресурсів від 28.08.2017 р.

Голова Секретаріату Партнерства «ВідріС», голова ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство» М. Коробко

03 листопада 2017 р.

Адреса:
м. Кривий Ріг, вул. Ор. 110,
м. Кривий Ріг, 50089,
ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство»

на земельними та іншими природними ресурсами, заступник начальника управління висловив думку про те, що «міській раді було б доцільно створити відповідну комісію із залученням до неї фахівців наукових і проектних організацій, підприємств гірничорудної промисловості, комунальних служб, інших зацікавлених організацій і виділити необхідні кошти на проведення обстеження та інструментальних

вимірювань. Висновки такої комісії мають послужити підставою для виконання необхідних заходів та визначення черговості проведення робіт з покращення технічного стану ріки Саксагань».

На своїх зборах Партнерство «Відродження ріки Саксагань» («ВідріС») підтримало таку позицію компетентної спеціалізованої установи та ідею створення згаданої комісії і схвалило рішення звернутися до Криворізької міської ради розглянути питання необхідності її створення. На виконання рішення зборів Партнерства 6 листопада на адресу Криворізького міського голови надіслано Звернення про створення робочої комісії з вивчення проблем ріки Саксагань. До участі в роботі цієї комісії надало свою згоду Державне агентство водних ресурсів України («Облводресурсів»). Від Партнерства «Відродження ріки Саксагань» («ВідріС») пропонується включити до складу комісії Деркача Валерія Васильовича, інженера-металурга і Маякова Йосипа Дмитровича, члена правління громадської спілки «Екологічна рада Криворіжжя».

Тепер слово за міською радою, яка має вирішити подальшу долю втілення в життя злободенної громадської ініціативи.

Микола КОРОБКО, м. Кривий Ріг

На світлинах: текст звернення у відсканованому вигляді.

Українсько-польське Партнерство «Відродження річки Саксагань» («ВідріС») на своїх зборах, що відбулися 21 вересня поточного року, заслухало повідомлення індивідуального учасника Партнерства інженера-металурга Валерія Деркача про його бачення сучасного гідрологічного стану ріки Саксагань та наявних екологічних проблем, пов'язаних із неконтрольованим забрудненням природної водної артерії міста та недоліками в облаштуванні рекреаційних зон.

Звертаючись безрезультатно зі своїм проектом-пропозицією до численних владних інституцій, і міського голови у тому числі, керівництва інституту «Діпрводгосп», громадський

У Криворізькому правозахисному

7-го листопада у м. Києві відбулася спільна зустріч Робочої групи 5 Української сторони Платформи громадянського суспільства Україна - ЄС та Робочої групи 3 Української національної платформи Форуму Громадянського суспільства Східного партнерства. На зустрічі проаналізовані і обговорені міжнародно-правові акти у сфері довкілля та зміни клімату, стороною яких є Україна, та визначені напрями подальшої роботи. Організацію на зустрічі представив М. Коробко.

У Міжнародному екологічному форумі «КруууіRihGreenStrategy. Криворізька зелена стратегія» (м. Кривий Ріг, 11 – 12 листопада) взяла участь М. Коробко і О. Чижиков. Учасники форуму приділили значну увагу складній екологічній ситуації промислових міст України, підвищенню спроможності громадського сектору у вирішенні місцевих екологічних проблем, залученню громадськості до моніторингу процесу розроблення стратегії поводження з промисловими відходами.

Організатором форуму є ГС «Екологічна рада Криворіжжя».

За результатами форуму очікуються: - актуалізація у суспільній свідомості проблеми загостреної екологічної ситуації в країні, повернення до неї уваги держустанов та міжнародних організацій; - налагодження системи взаємозв'язків між екологозахисними організаціями та еко-активістами з різних міст України з метою посилення спроможності громадського сектору до вирішення місцевих екологічних проблем їх лобювання на всіх рівнях; - створення робочої системи взаємодії із діючими та потенційними підприємствами-забруднювачами з метою максимального врахування екологічних потреб громади та жорсткого забезпечення держорганами їх виконання; - започаткування розробки на державному рівні стратегії поводження із промисловими відходами, чітких нормативів їх виконання, ефективного залучення громади до моніторингу цих процесів.

ЯРОШ поділився першою ігровою короткометражною про життя бійців УДА

30 жовтня, презентували перший короткометражний ігровий фільм про безкомпромисних захисників України - Добровольців УДА. Про це повідомляє «Дніпроград» з посиланням на сторінку командира Української Добровольчої Армії, народного депутата Дмитра ЯРОША у Facebook.

Створення кінострічки ініціював навчальний центр Української Добровольчої Армії. Дата виходу пов'язана з 75-ю річницею створення УПА та сьомого випуску «Школи піхоти».

«Фільм про війну. Щиро дякую всім, хто зробив цей маленький внесок у нашу майбутню перемогу. Ми хочемо перемогти. Ми можемо перемогти. Ми можемо! Добровольці – це сила», - зазначив командир УДА Дмитро ЯРОШ.

Фільм можна переглянути в соцмережах на сторінках структурних підрозділів Української Добровольчої Армії та Державницької Ініціативи ЯРОША. Крім того, це можна зробити на каналі навчального центру УДА у YouTube. Раніше зазначалось, що

ігровий фільм знятий на основі бойового досвіду передових підрозділу УДА. Ідейним натхненником проекту є командир НЦ УДА Максим ШВЕЦЬ («ПОКУТЯКА»).

Професійна команда інструкторського складу та добровольці 5-го і 8-го підрозділів виконали навчально-тренувальне завдання диверсійно-розвідувальної групи, що лягло в основу сюжету фільму.

Людмила СТУПАК, сайт «Дніпроград», 31 жовтня 2017 року

СВІТЛЕ СЛОВО ВІД СЕРЦЯ ПІД ЗНАКОМ КАНТА

Величний Іммануїле,
вдячна Долі,
що познайомилася з твоїми
щемливо-мудрими
думками у вісімнадцять,
а не в сорок.
Ти рідний мені. Це так –
без зайвих риторик...

Я обіцяю, що не здичавію,
Що подолаю фантоми страху.
Болю уламок повис на віях...
Так, я чутлива. Я жінка-птаха.
Тож обіцяю не вкритись
луською
Мертвотної хитрості, збайдужіння.
Світ ще не бачив мене такою.
Я – строга й гірка, наче пісня осіння.

Говорять обмежені: «Кант був нудним». А я твої бачу крила.
«Сліпці! Ви хоч спробуйте йти за ним!» – Юрбі я не раз говорила.

Юрба не почула. Вона їсть і п'є. Ще – свариться. Аж – до змії у горлянку. Болить мені світ. Рида солов'єм Забуте прозоріння вранці.

Але... Я іду. Це мій Вибір – йти І жити під знаком Канта.
Комети згубили свої хвости.
Продажні – розпалілись на кванти Німоти, гіркоти, сірості.
Кричу: «Не чіпайте моєї щирості! Вона тільки Божова і моя...
Вимила з Книги сліпців течія.
А зрячі лишилися вписані в Книгу...

Світ – суєта суєт. Гіркота гіркот. Невже бал хаосу й далі триватиме? – Дитино, сумління – це твій джек-пот. Воно ніколи не спатиме.
Відвага – твій меч... Ти чуєш – степи До тебе говорять сонетами?
Зітхнув строгий Кант – А ти все ж поспи.
О Боже, як важко з поетами! – Що – важко? – Запалюють світильники На землі й у раю...
Не бійся нічого. Де впав твій знеможений вірш, Я на сторожі стою.

Подяки слова – мов шипшини зягоди... – Вітай мене, Канте. З собою злагоду Усупереч світові, маю нарешті... – До зустрічі в Римі... Чи – в Будапешті.

Світає... плач Космосу. Я. Він. І це – не любовна драма.
Поранений світ встає з колін.
Він вже – не той самий.
Повільно іде світ до світла. Іде...
В човні темних хмар – сонценятко бліде.

3 листопада 2017 року
Наталія ФЕДЬКО

м. Дніпро

ПЕРЕМОЖЕМО ІЗ СВОБОДОЮ

Переміщені, вбиті, згорьовані,
«Території неконтрольовані»,
В балаклавах обличчя,
Двадцять перше сторіччя
І війна, під АТО підмальована.

З корумпованими військоматами,
Із радянськими ще автоматами
Піднялися «укропи»
За ідеї Європи,
Демократії ставши солдатами.

І завмерла Європа здивована,
Перелякана в дим і схвильована
Бо ординську ораву,
Знахабнілу й криваву,
Зупинила якась некерована,

Де свобода – мов мрія із крилами,
Не плакатна й не писана вилами,
А політ понад світом,
Над життям і над житом,
І над храмами, і над могилами,

Там, де Сотня Небесна над Києвом,
Над Європою і над Росією,
Там, де міні і кулі,
І навкі заснулі,
Де окопи й могили ми риємо.

Разом з нею в серцях переможемо
Ми орду і відстояти зможемо
І кордони, і право
Будувати державу:
Разом з нею і з ласкою Божою.

м. Кривий Ріг

Сергій ЗІНЧЕНКО,

СВІТЛЕ СЛОВО ВІД СЕРЦЯ

Алма РОМАНЕНКО

Від катівень Луб'янки до життя в криворізькому засланні

(Із історії однієї родини)

(Закінчення. Початок на 1 стор.)

Оглядаємо старовинні дзеркала, котрих у залі, нам здається, безліч. Насправді їх 8. Я жадібно вдивляюся в глибину потемнілого від часу скла, адже його бачило безліч осіб, по-своєму цікавих. Як гарно було б, ніби за помахом чарівної палички, воскресити моменти минулого життя, закарбованого цим склом. Батько відразу згадав, як бував тут ще хлопчиком, і як дядько, який тоді повернувся з Росії, подарував йому годинника в золотій оправі, з кришкою. Він дуже пишався цим подарунком, але розлучився з ним довелось, коли батька разом з іншими родичами під конвоем везли до Москви, промінявши його на шматок хліба. Він навіть запам'ятав, де це було – станція Самара.

Незбутнє враження справило на нас музей прикладного мистецтва, куди повезли нас під час екскурсії. Нам розповіли про прославлених майстрів різьблення по дереву, про світову славу хівинських ковдр, карбування і кераміки. В артілі цих майстрів, куди ми теж заїздили, нам подарували один із зразків різьблення по дереву. Він до цього часу випромінює нам тепло сердець неперевершених майстрів і нагадує про Хіву.

Дорогоцінними реліквіями для нас стали і шматочки мозаїки із замиського палацу нашого прадіда, які подарували нам реставратори, що працювали там. Вже вдома батько часто роздивлявся ці речі, благоговійно торкаючись їх, ніби бажаючи з глибокою вдячністю потиснути руку своєму талановитому земляку, який дарує людям цю дивну красу.

Під час екскурсії по Хіві ми часто чуємо ім'я народного майстра Абдулли Болтаєва, який присвятив місцевому музею майже 50 років життя. Він – лауреат Державної премії, удостоєний нею разом з архітектором А. Щусевим за оздоблення Ташкентського театру. На вулиці, що названа на честь нього, живе його син, професор Ургенцького педінституту Болтаєв. Він запрошує нас у гості. Ми з радістю відвідуємо його вдома. За столом іде неспішна розмова про події 20-х років, про молодих вихідців, про еміра Бухарського та його синів, про долю азійських республік після революції. Професор говорить, що в журналі «Военный вестник» були надруковані мемуари одного із синів еміра, чому б і нам не обнародувати спогади батька?

Наступного дня наш друг Азад Атаджанов запрошує нас до себе на свій день народження. Перед від'їздом туди нам говорять, що нас хочуть бачити якісь люди, що називаються нашими родичами, що вони вже декілька разів намагалися з нами зустрітися, але нас все кудись відвозять,

і що вони з Ургенча. Батько з недовірою поставився до цієї звістки, бо вважав, що всі особи чоловічої статі, приналежні до ханської сім'ї, були арештовані і вислані. Але, як тільки ці люди зайшли в нашу кімнату, всі найменші сумніви відпали. Перед нами стояли найближчі родичі – племінник батька Саїд Насіров і його син Хамробек. Сестри добре пам'ятали свого дядька Насіра і відразу впізнали в гостях його риси. Саме від несподіваних гостей ми дізналися про долю нашого діда Мадьяра і його брата Юсуфа – племінника Рахматулли, котрі, відбувши десять років заслання, поїхали до Ташкенту і пропали без вісті.

У далекому 1920 році сину Насіра Саїду, тоді ще хлопчику, вдалося якимось чином відстати від тих, кого конвоїри виводили із кімнати, і заховатися за напіввідкритими дверима. Важко передати словами про почуття, пережиті при цій зустрічі. Доля балувала нас, спрямувавши на нас одночасно всі мислимі і немислимі сюрпризи. Ми не знали – сміятися чи плакати від почуттів, що нас переполювали.

Від Насірових ми дізналися про існування ще одного родича – Азімбека Усманова, журналіста, що живе в Ташкенті, і його матері – онуки передостаннього хана Ісфандіяра. Розчулені і розгублені раптовою зустріччю домовляємося побачитися з ними в Ургенчі, так як не могли не поїхати на святкування 50-річного ювілею Азада Атаджанова – на нас там чекали. Серед багатьох гостей був і американський журналіст (здається, зі служби Бі-Бі-Сі) і вчений, який дуже гарно говорив узбецькою і був великим знавцем узбецького фольклору (знав багато народних пісень, збирав і вивчав їх). На жаль, прізвища його я не запам'ятав, але вкотре вже гірко пошкодувала, що батько так і не навчив нас узбецької мови. У розмові з 80-річним сучасником батька, який знав його ще за молодих літ, я поскаржилася йому на це і почула у відповідь, що я не уявляю по-справжньому тих часів, за яких вони жили. Батько переживав смертельний страх за нас, дочок, і не вірив, що настануть кращі часи. А доля продовжувала усміхатися нам: ми вперше почули пісні нашого прадіда Феруза. Ми не розуміли слів, але музика була така чаруюча, прониклива, що ми ледве стримували сльози. Присутні на ювілейні гості казали нам, що раніше ці пісні були під забороною, але їх знали і співали в кожній сім'ї. Нам було дивно, що ніхто не міг дослівно переказати зміст цих пісень. Говорили, що вони про кохання, про чекання щастя і т. п. Нарешті, хтось сказав, що це як «Слово про Ігорів похід», що при перекладі на сучасну мову

такі тексти потребують зусиль, рівнозначних створенню в оригіналі. Хорезмієць – надзвичайно музикальний народ, діти вже з трьох років гарно танцюють. Народні танці зачаровують своєю виразністю і пластикою. Нам розповіли, що узбеки створили особливу класичну музику – макоми (вокально-інструментальні скіти). Батько ніколи не торкався питань нашої генеалогії. В історичній і художній літературі це була заборонена тема, а до наукової літератури ми, природно, не мали доступу. Тому знайомство з директором місцевої школи Довлатовим Рахімовим і викладачем історії Шахназаром Матрасуловим, які збирали історичний матеріал про Кунградську династію ханів, було для нас приємною несподіванкою. А випробування щастям продовжувалося – і ось я тримаю в руках свій родовід, який веде свій початок з кінця XVII століття. В пориві вдячності я дарую місцевим краєзнавцям касету із записом спогадів батька. Але вона обіцяла директору музею Ічан-Кала. Хай вибачить мені за мій вчинок найшляхетніший і найдобріший Абдулла Абдурасулов (копію касети я йому надіслала пізніше), але як я могла інакше висловити свою безмірну вдячність людям, які миттєво перетворили мене з Попелюшки в княгиню? Тепер цілі шари з життя моїх предків мені відкриті. Тепер, читаючи «Піхотного капітана» Каміла Ікрамова, «Хіву» Джуманіязова, «Кочівники» І. Есенберліна, «Дастан про каракалпаків» Т. Каїпбергена та інші книги на історичну тематику, я серед багатьох імен знаходжу дорогої моєму серцю, тому що це імена тих, хто продовжував мій рід. І нехай вони всі згнані на догоду противникам самодержавства і представлені на сторінках цих книг як монстри і кровопивці без жодної людської риси, вони мені дороги вже тим, що вони були. Учитель історії Шахназар Матрасулов виявився дуже цікавою особистістю. Він виконував у багатьох радянських і зарубіжних фільмах, що знімалися в Хіві, одну і ту ж роль – ката. Хто бачив такі фільми, як «Ходжа Насреддін», «Нізамі», «Чокан Веліханов», «Раллі», «Дінозди» та інші, впізнає там Шахназара. Ми з сестрами дивувалися, як такому інтелігентному і доброму Шахназару вдається грати таку страшну роль. На багато чого незрозумілого розкрила нам очі і постаралася хоч би частково розсіяти нашу необізнаність відносно історії Хіві чудова жінка – екскурсовод Карамат. Спасибі тобі, Карамат, завдяки тобі є нам що розповісти нашим дітям і онукам!

На малюнку (на 1-й сторінці – «Палван Дарвоза» («Східні ворота Хіві»), худ. Тура Курязов

(Продовження. Початок – у числах 15-му й 16-му.

Звіт Freedom House: «Маніпуляція контентом у соціальних мережах підриває демократію»

Новий звіт міжнародної правозахисної організації Freedom House, яка займається підтримкою і дослідженням стану демократії, політичних свобод і дотримання основних прав людини, аналізує маніпуляцію онлайн-контентом урядами різних країн у соціальних мережах, що призводить до занепаду демократії та укріплення авторитарних тенденцій. Загалом, рівень інтернет-свободи у світі постійно знижується, а в Україні за останній рік таке зниження є одним із найбільших.

Уряди по всьому світу за останній рік значно збільшили свої зусилля в маніпуляції контентом на платформах соціальних мереж, і це серйозно загрожує укріпленням авторитарних режимів, йдеться у звіті під назвою «Freedom on the Net».

Маніпуляції онлайн-контентом досить складно виявити, але боротися з ними ще складніше, зазначають дослідники. Тактика маніпуляції та дезінформації за останній рік зіграла важливу роль у виборах щонайменше 17 країн світу.

Деякі держави, такі як Росія, за допомогою таких тактик намагалися поширити свій вплив на інші країни. А щонайменше 30 урядів інших держав використовували їх для поширення проурядової думки або ж для придушення критиків усередині своєї країни.

Тактика маніпуляції контентом у соціальних мережах стали значно ширшими і технічно витонченими, адже сьогодні вони включають використання ботів та інших поширювачів фальшивих новин, які застосовують сучасні можливості соціальних мереж та пошукових алгоритмів для того, щоб фальшива інформація максимально нагадувала реальну, йдеться у звіті.

В Україні одне з найбільших знижень інтернет-свободи

Із 2016 року рівень інтернет-свободи постійно занепадає в 32 із 65 досліджених країн. При цьому, в Україні цей занепад став одним із найбільших: уряд заблокував російську соціальну мережу «ВКонтакте» та «Однокласники», пошукову систему «Яндекс» та «Mail.ru» на підставах національної безпеки, в той час як у країні зросли переслідування за онлайн-діяльність, зазначають дослідники.

Тактика маніпуляції в Україні

В Україні основними тактиками маніпуляції контентом у соціальних мережах є використання проплачених провладних коментаторів та політичних ботів, зазначають автори звіту. А в Росії, наприклад, на додаток до цих двох методів також використовують провладну пропаганду й ЗМІ.

Цензура в Україні

В Україні незначною мірою під цензуру потрапляє критика влади, а також у значній мірі теми, пов'язані зі збройним конфліктом. Цензура, як пояснюють автори, проявляє себе, коли державні органи блокують чи наказують видалити контент або ж, наприклад, затримують чи штрафують користувачів за розміщення контенту на конкретні теми.

Обмеження інтернет-свободи у Росії

У звіті йдеться про те, що мало де сильнішим є зв'язок між державною пропагандою та правовими обмеженнями ЗМІ, ніж у Росії. У цій країні блогери, які мають більше ніж 3000 відвідувань за добу, мають зареєструвати свої персональні дані в державних органах, а основні ЗМІ є у власності союзників Кремля, зазначають автори. Ба більше, бюджет російської «фабрики тролів» складає близько 400 тисяч американських доларів на місяць, йдеться у звіті.

П'ять основних трендів зниження рівня інтернет-свободи

За останній рік дослідники виявили п'ять основних трендів, що спричиняють зниження рівня інтернет-свободи у світі. Держави почали піддавати цензурі мобільний зв'язок, а саме – відімкнення мобільного інтернету через політичні чи безпекові причини. Також, особливо під час протестів, все більше урядів почали забороняти онлайн-трансляції в інтернеті, які стали досить популярними в соціальних мережах. Значно частішими стали й кібератаки проти новинних агентств та опозиціонерів чи правозахисників. Усе частіше почали запроваджувати обмеження на віртуальні приватні мережі, такі як VPN, що дозволяють дістатися заборонених у країнах веб-сайтів. Нападів на журналістів, активних в інтернеті, також стало значно більше, йдеться у звіті.

Дослідники вважають, що першим кроком у боротьбі з онлайн-маніпуляціями контентом повинно стати виховання людей на тему, як виявляти фальшиві новини й коментарі, що вводять в оману. Також необхідно звернути увагу і на забезпечення прозорості політичної онлайн реклами, йдеться в аналізі.

Якщо ігнорувати проблему – авторитарні режими ставатимуть сильнішими, а довіра до онлайн-ЗМІ, інтернету ставатиме все слабшою, переконані автори звіту.

Радіо «Свобода», 14 листопада 2017 року

Промінь Просвіти Є
Видавець і засновник – ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство».
Свідоцтво про державну реєстрацію № 2162 – 900 р, видане 23.02.2017 р.
Передплатний індекс: 60093
Адреса редакції: 50099, м. Кривий Ріг, вул. Церковна, буд. 3, к. 210. e-mail: kmpzt@ukr.net.
Тел. 067-568-39-73, 050-413-12-95

Редактор газети: Сергій ЗІНЧЕНКО,
Редакційна колегія: Сергій ДАШКОВСЬКИЙ, Сергій ЗІНЧЕНКО, Микола КОРЮКО (голова об'єднання), Олександр ЧИЖИКОВ. Логотип виготовив Вадим БОРИСЕНКО. Газета виходить двічі на місяць. Комп'ютерна верстка Л. Верьовка.

Відповідальність за точність наведених фактів, цифр та імен несуть автори матеріалів.
Редакція не рецензує і не повертає рукописи.
За умови використання наших матеріалів посилання на газету «Промінь Просвіти Є» обов'язкове.

Газету друкує офсетним способом КП «Криворізька друкарня» Криворізької міської ради 50050, м. Кривий Ріг, пр. Металургів, 28, тел. 90-63-35.
Обсяг – 1 друкований аркуш. Наклад – 1000 примірників. Замовлення № 2544.